

Cele rewitalizacji i kierunki działań służące ograniczeniu negatywnych zjawisk

Osiągnięcie oczekiwanego stanu obszaru rewitalizacji w Nowogrodźcu wymaga podjęcia szeregu działań zmierzających do przeciwdziałania zdiagnozowanym zjawiskom kryzysowym. W odpowiedzi na główne problemy oraz potrzeby rewitalizacyjne wskazano trzy podstawowe cele rewitalizacji. Działania zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji przyczynią się do osiągnięcia założonych celów.

Główne cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Sfera	Cel rewitalizacji	Kierunki działań
Sfera społeczna	C.1. Podniesienie jakości kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji	KD 1.1. Aktywna integracja i aktywizacja zawodowa obywateli KD. 1.2. Przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych
Sfera techniczna <i>(zakres działań ramach tej sfery uwzględnia również potrzeby w ramach sfery funkcjonalno – przestrzennej oraz środowiskowej)</i>	C.2. Tworzenie warunków dla zapewnienia ładu przestrzennego	KD 2.1. Atrakcyjna i zrównoważona przestrzeń miejska KD 2.2. Zachowanie, ochrona i modernizacja dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji KD 2.3. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej przyczyniająca się do zapewnienia wysokiej jakości powietrza atmosferycznego
Sfera gospodarcza	C.3. Aktywizacja lokalnego potencjału na rzecz rozwoju przedsiębiorczości	KD 3.1. Wzrost aktywności i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw

C.1. Podniesienie jakości kapitału społecznego na obszarze rewitalizacji

Podstawowym założeniem przyświecającym rewitalizacji jest przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom i procesom zachodzącym w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa przeprowadzona na etapie diagnozy wskazała kluczowe obszary wymagające interwencji w tym zakresie na obszarze rewitalizacji. Przed wszystkim w ramach celu podjęte zostaną działania zmierzające do wzrostu kompetencji społecznych mieszkańców. Przedsięwzięcia pobudzające mieszkańców do aktywnego działania na rzecz poprawy jakości życia pozwolą zwiększyć stopień integracji wewnętrznej. Wzrośnie aktywność społeczna, wzmocnione zostaną więzi sąsiedzkie a tym samym stworzone zostaną podwaliny dla wzmocnienia świadomości społecznej.

Ważną grupą wymagającą wsparcia są osoby w wieku poprodukcyjnym. Stanowią one coraz większy udział w strukturze demograficznej obszaru rewitalizacji. Dlatego też w ramach celu 1 przewiduje się pełne włączenie tej grupy mieszkańców w kreowanie rozwoju Nowogrodźca. Działania te powinny m.in. przyczynić się do przeciwdziałania długotrwałemu bezrobociu w mieście, które dotyczy przede wszystkim osób w wieku powyżej 50 lat.

Szczególnym zainteresowaniem zostanie objęta również młodzież. Informacje uzyskane podczas prac diagnostycznych wykazały, że młode osoby nie angażują się w życie społeczne Nowogrodźca. Tym samym niezbędne będzie podejmowanie działań aktywizujących młodych obywateli Miasta, by chcieli wspólnie tworzyć lepsze warunki dla swojego życia. Zaangażowanie młodzieży poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu (m.in. przez stworzenia atrakcyjnej oferty kulturalnej) przyniesie wymierne efekty w postaci poprawy kapitału Społecznego.

Poprawa spójności na obszarze rewitalizacji obejmie również włączenie mieszkańców w kreowanie przestrzeni, w której żyją. W działaniach rewitalizacyjnych obejmujących przestrzeń Miasta (opis jest zamieszczony w celu C.2) uwzględniony zostanie udział społeczeństwa – mieszkańcy zostaną zachęcani do współdecydowania o najbliższym otoczeniu. Współdecydowanie to obejmować będzie zaproszenie do większego zaangażowania w dbanie o własną małą ojczyznę. Dzięki temu wzrośnie większa odpowiedzialność społeczna za najbliższe otoczenie.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmą szereg grup społecznych, które ze względu na zagrożenie marginalizacją nie uczestniczą aktywnie w życiu społecznym Miasta. Aktywizacja obejmie osoby niepełnosprawne, osoby starsze oraz osoby, które ze względu na ubóstwo często same rezygnują z podejmowania działań społecznych. Działania uwzględnią również konieczność przeciwdziałania występowaniu patologii społecznej.

Aktywne włączenie wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji w kreowanie nowej jakości Miasta przyczyni się bezpośrednio do poprawy spójności społecznej obszaru wsparcia oraz wygeneruje impulsy dla pozytywnych zmian w pozostałych miejscowościach gminy.

Osiągnięcie celu zostanie zapewnione przez realizację wiązek projektów zagregowanych w następujące kierunki działań:

- KD 1.1. Aktywna integracja oraz włącznie społeczne mieszkańców.

- KD 1.2. Przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych.

Cel strategiczny 2: Tworzenie warunków dla zapewnienia ładu przestrzennego

Działania rewitalizacyjne zaproponowane w tym celu obejmują szerokie spektrum oddziaływań – technicznych, funkcjonalno-przestrzennych oraz środowiskowych. Dzięki temu zapewniona zostanie większa efektywność planowanych interwencji.

Głównym założeniem przyświecającym celowi nr 2 jest zapewnienie wysokiej jakości infrastrukturalnych warunków dla rozwoju społecznego i gospodarczego. Diagnoza przeprowadzona na potrzeby Programu wykazała, że obecny stan infrastruktury generuje zjawiska kryzysowe – m.in. zniechęca do aktywizacji i integracji społecznej oraz utrudnia możliwość prowadzenia działalności gospodarczej. Brak atrakcyjnego miejsca dla aktywizacji i integracji społecznej, niezadawalający stan infrastruktury technicznej, niska estetyka przestrzeni publicznych sprawiają, że mieszkańcy nie czują więzi z miejscem zamieszkania, nie czują się za nie odpowiedzialni – to wszystko prowadzi do dalszej degradacji tkanki miejskiej, która stanowi niewykorzystany potencjał oparty na dziedzictwie historycznym Nowogrodźca.

Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom zachodzącym w sferze technicznej i funkcjonalno-przestrzennej obejmować będzie głównie rewitalizację przestrzeni publicznych Miasta. Polegać ona będzie na dostosowaniu przestrzeni miejskiej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Stworzone zostaną miejsca atrakcyjne i bezpieczne na rzecz organizacji działań kulturalnych i społecznych. Zabytkowe centrum Miasta odzyska swoją dawną świetność, a tym samym, „zaprosi” mieszkańców do podejmowania działań w zrewitalizowanej przestrzeni. Wykreowanie przestrzeni publicznej o wysokiej estetyce, obejmującej podstawowe elementy małej architektury, uwzględniającej potrzeby osób o ograniczonej mobilności będzie stanowiło kluczową podstawę dla dalszych przekształceń w sferze przestrzennej Miasta.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się szereg obiektów o znaczeniu historycznym, które wymagają interwencji zmierzającej do zabezpieczenia obiektu, ale przede wszystkim, do udostępnienia mieszkańcom lub przedsiębiorcom. Na uwagę zasługują ruiny klasztoru czy budynek po byłym szpitalu i hospicjum. Są to obiekty, które dzięki stosownym działaniom będą stanowiły o wysokim kapitale obszaru rewitalizacji.

Podjęcie działań w ich obrębie stworzy nową jakość przestrzeni Miasta. Zapewni również synergię pomiędzy działaniami społecznymi a działaniami infrastrukturalnymi.

Działania zapewniające ład przestrzenny wymagają również dostosowania infrastruktury komunikacyjnej na obszarze rewitalizacji. Rozważyć bowiem należy ewentualną zmianę organizacji ruchu oraz stworzenie infrastruktury parkingowej, co poprawi znaczące bezpieczeństwo komunikacyjne w ścisłym centrum Miasta oraz będzie spójne z działaniami rewitalizacyjnym w Rynku i okolicach.

Ważnym działaniem służącym osiągnięciu celu będzie dostosowanie infrastruktury budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej do wymogów zapewnienia wysokiej efektywności energetycznej. Znaczny udział obiektów wybudowanych przed 1970 rokiem, wysokie koszty prac wpłynęły na opóźnienie działań rewitalizacyjnych i pogorszenie stanu technicznego budynków. Obecnie część zasobów mieszkaniowych na terenie Miasta ogrzewana jest piecami na paliwo stałe, co w sezonie grzewczym znacząco pogarsza stan powietrza atmosferycznego (niska emisja). Poprawa stanu technicznego w tym zakresie pozwoli ograniczyć szkodliwe oddziaływanie człowieka na środowisko przyrodnicze. Niezbędne jest w tym celu również prowadzenie szeroko zakrojonej akcji edukacyjnej i informacyjnej, która obejmie nie tylko podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie efektywności energetycznej, ale także w zakresie właściwego gospodarowania odpadami.

Osiągnięcie celu zostanie zapewnione przez realizację wiązek projektów zagregowanych w następujące kierunki działań:

- KD 2.1. Atrakcyjna i zrównoważona przestrzeń miejska
- KD 2.2. Zachowanie, ochrona i modernizacja dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji
- KD 2.3. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej przyczyniająca się do zapewnienia wysokiej jakości powietrza atmosferycznego

Cel strategiczny 3. Aktywizacja lokalnego potencjału na rzecz rozwoju przedsiębiorczości

Rewitalizacja w Nowogrodźcu odpowie również na jedne ze zdiagnozowanych problemów w przestrzeni Miasta – niski poziom przedsiębiorczości. Rozwój strefy ekonomicznej w Wykrotach, sąsiedztwo Bolesławca (jako rynku pracy) oraz odpływ młodych mieszkańców z Nowogrodźca przyczyniły się do spadku rozwoju działalności gospodarczej. Likwidacja zakładów pracy sprawiła, że mieszkańcy o wykształceniu zawodowym podejmują zatrudnienie poza miastem. Brak wsparcia inicjującego rozpoczęcie własnej działalności sprawia, że na obszarze rewitalizacji dostrzega się znaczne deficyty w zakresie indywidualnych inicjatyw przedsiębiorczych.

Dodatkowo, u przyczyn słabego rozwoju działalności, upatrywać można z braku właściwej infrastruktury oraz podmiotów wspierających początkujących przedsiębiorców. Niezbędnym wydaje się stworzenie miejsca, w którym oferowane byłoby wsparcie „młodym” przedsiębiorcom. Może to dotyczyć zarówno stworzenia obiektu na wzór inkubatora przedsiębiorczości, jak i udostępnienia lokali komunalnych na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej. W tym celu niezbędne jest jednak dostosowanie infrastruktury, np. poprzez zapewnienie właściwych warunków dojazdu i parkowania dla potencjalnych przedsiębiorców i ich klientów.

Dla wzmocnienia działań w ramach celu uwzględnione zostanie również promowanie inicjatywach realizowanych w partnerstwie (np. Gmina – przedsiębiorca; przedsiębiorca-przedsiębiorca; przedsiębiorca – organizacja pozarządowa itp.). Rewitalizacja prowadzona poprzez aktywne uczestnictwo wszystkich potencjalnych interesariuszy zagwarantuje wysoką efektywność podejmowanych działań na rzecz aktywizacji lokalnego potencjału na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.

Osiągnięcie celu zostanie zapewnione przez realizację wiązek projektów zagregowanych w następujący kierunek działań:

- KD 3.1. Wzrost aktywności i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw